

Урочистий вечір з нагоди 27-річчя Незалежності України

«Україна сьогодні впевнено крокує на шляху до європейської та євроатлантичної інтеграції. Ми пройшли дуже складний і тернистий шлях. Але за останні 4 роки ми зробили дуже великий крок вперед що стосується проведення реформ, наближення України до європейських і євроатлантичних структур», – сказав на урочистому вечорі з нагоди 27 річчя Дня Незалежності України в Парку культури і відпочинку в Пряшеві у понеділок, 17 вересня 2018 р., Надзвичайний і Повноважний посол України в СР Юрій Мушка.

В свою чергу, голова групи депутатів Національної Ради Словацької Республіки приязельства з Україною Миколай Крайкович сказав: «Україна впроваджує в життя реформи, щоб наблизилась до європейських структур, нею була підписана асоціативна угода, угода про зону вільної торгівлі, недавно було досягнуто безвізовий режим з Європейським Союзом. Цим Україна доводить, що належить до європейського цивілізаційного простору».

У вечорі взяли участь представники органів і організацій, представники громадського, культурного і релігійного життя Пряшівського і Кошицького країв, голова Кошицького самоврядного краю Растислав Трнка, заступники голови Пряшівського самоврядного краю (ПСК) Мартин Якубов та Петер Бізовський, депутати словацького парламенту та ПСК, почесний консул України в СР Станіслав Обіцький та інші гості. Присутніми були також представники української національної меншини, в тому числі Союзу русинів українців Словацької Республіки.

В художній програмі виступив дует Людмила Козирева та Катерина Салієнко в супроводі на акордеоні Ігоря Крети.

-мі-

Міністр Любиця Лашшакова – вже вдруге в музеї

В рамках виїзного засідання Уряду СР у Свиднику 18.9.2018 р. міністр культури СР Любиця Лашшакова відвідала СНМ – Музей української культури (вперше відвідала музей 3.7.2018 р.). Зустріч з директором Ярославом Джоґаником та перебування в музеї речник міністра культури Янка Бурдова підсумувала такими словами: «Під час огляду декотрих культурних та історичних пам'яток піддукланського регіону міністр культури знову зупинилася там, де необхідна реконструкція. З директором СНМ – Музею української культури Ярославом Джоґаником говорила про можливість реконструкції головного будинку, яка вирішить і невідкладну проблему протікання стріхи. Протягом кількох тижнів про можливість говорили прямо в скансені, який є унікальною частиною музею і одним з найбільш відвідуваних місць Свидниць-

кого округу». Запрошення відвідати скансен прийняла і міністр охорони здоров'я СР Андреа Калавська.

Після візиту 19.9.2018 р. Л. Лашшакова обіцяла дати СНМ – Музею української культури гроші для реконструкції і тим вирішити аварійний стан. Для реконструкції потрібно кілька десятків тисяч €, проте вона не хотіла навести цю суму, поки не буде підтверджено, що для цього знайшлися відповідні державні джерела.

Л. Лашшакова виявила також охоту вирішити і проблему реконструкції вступного ареалу скансену та врегулювання земельної ділянки, на якому він розташований. «Нинішня ситуація така, що скансен не має вирішений вступ до нього, тому спробую знайти кошти для закупівлі відповідної ділянки землі», – заявила вона.

-мі-

28 Фестиваль духовної пісні

неділя, 14 жовтня 2018 р.

СНИНА

Будинок культури

У вересні розпочалися Дні європейської культурної спадщини у Словаччині. Цього року захід проходить майже у 50 країнах Європи під девізом «Спільна спадщина», разом з відзначенням Європейського року культурної спадщини. Популяризуючи місцеву культурну спадщину, СНМ – Музей української культури у Свиднику є давнім партнером свята і традиційно з цього приводу готує у скансені День народних традицій, пов'язаний з міжнародним конкурсом в приготуванні пирогів (вареників). Цього року, 9 вересня, відбувся його 23-й річник, який урочисто відкрив директор СНМ – Музею



День народних традицій та ПЕРОГІВ 2018

української культури у Свиднику Ярослав Джоґаник.

На цій території Словаччини пироги були улюбленою їжею, особливо найчастіше їх готували на території Східної Словаччи-

ПСК Ян Гірчко та Ян Вок, виконуючий обов'язки голови ЦР СРУСР Павло Богдан. У змаганні в приготуванні пирогів взяло участь 6 команд, здібності яких оцінило журі так: Ужгород (Укра-

голосу Полтавського краю, соліста Полтавської обласної філармонії, Заслуженого артиста України Миколи Гармаша.

Частиною насиченої програми була виставка продукції агра-



▲ День народних традицій відкрив директор СНМ – МУК Ярослав Джоґаник, вправо – модератор програми Іван Рудий.



ни. Про їх популярність свідчить факт, що і сьогодні пироги пропонують у своїх меню місцеві ресторани. Отож всі любителі фольклору, ремесел та традиційних страв, а їх в недільний сонячний день прийшло до скансену СНМ – Музею української культури коло 2 500, підтвердили свій потяг, свою любов до наших культурно-історичних цінностей.

Свято пройшло під патронатом та за участі голови Пряшівського самоврядного краю Мілана Маєрського, співorganizаторами були громадське об'єднання Русько-українська ініціатива та місто Свидник. Між запрошеними гостями були присутні: почесний консул України у СР Станіслав Обіцький, депутат Національної Ради СР Миколай Крайкович, заступник голови ПСК Мартин Якубов, приматор міста Свидник Ян Голодняк, депутати

їна) – найкраще виоблікана команда, Парубки (Свидник) – найбільша кількість пирогів – 138, ГКБО – Дім св. Фаустини (Свидник) – премія приматора Свидника, Об'єднана школа, Академія готельного господарства (Свидник) – найоригінальніша начинка – сушені грушки, Баби з Вапенника – найвеселіша команда, Хлопи з Вапенника – найшвидше приготовлені пироги – 20 хвилин.

Веселу, різноманітну музичну атмосферу цього дня творили ФК «Маковиця», дует з Пряшева у складі Людмила Козирева та Катерина Салієнко в супроводі Ігоря Крети, рокова група «Пінязи Де?» і Маковицькі дівки зі Свидника, водночас відбувалась презентація CD фольклорних колективів «Маковиця» і «Маковичка» та прем'єра відеокліпу «Ніч на Івана Купала...» продукції Марека Біскупа. Головною пісенною перлиною програми став виступ гостя з України, золотого

рїв, огорожників, продаж продуктів бджолярства, презентація та продаж зразків ремісничого виробництва. Всі відвідувачі мали можливість почастиувати в фурманській корчмі, окоштувати пироги від жупана ПСК та приматора Свидника, прогулятися по скансені і ознайомитися з народною архітектурою русинів українців Словаччини. Родини з дітьми творили та гралися в розважально-креативному майданчику, а також приваблювала діток їзда на коні та виставка домашніх тварин. Всі бажаючі радо фотографувались з народними атрибутами в інтер'єрі хижі з села Рясів та отримали добову фотографію на пам'ять.

Завершилась програма, яку озвучив на конферував Іван Рудий, розігранням лотереї та ще довго відвідувачі насолоджувались чудовим краєвидом та святковою атмосферою скансену під лагідним сонячним промінням.

СНМ – Музей української культури у Свиднику як головний організатор Дня народних традицій та ПЕРОГІВ 2018 щиро дякує співorganizаторам, спонсорам, командам, учасникам музичної програми, ремісникам, товариству огорожників Свидник – Гірталтвіці, поодиноким власникам домашніх тварин, мас-медіа та всім, хто прийшов в цей день до скансену. Двері СНМ – Музею української культури завжди відкриті широкій громадськості!

Людмила РАЖИНА,
СНМ-МУК.



Чергова виставка картин

Союз русинів-українців СР став організатором чергової виставки картин, відкриття якої відбулось 12 вересня 2018 р. у Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві. На цей раз глядачі мали можливість побачити картини молодого

їни Людмила Корж-Радько. Тарас Корж живе та працює в Чеській Республіці. З 2017 року є членом Асоціації художників Чеської Республіки. Відкриваючи виставку, в. о. голови Центральної ради СРУСР Павло Богдан сказав, що організування виставок є органі-

(Польща, Словаччина, Чехія). Основне творче спрямування – абстрактне мистецтво, яке успішно презентує на персональних і групових виставках (Київ, Чернівці, Ужгород, Івано-Франківськ, Будапешт, Брно). В роботах художник абстрагується від реальних предметів, що існують в просторі і часі, та створює свій яскравий динамічний світ. За допомогою



▲ На фото (зліва): Павло Богдан, Тарас Корж, Людмила Корж-Радько.



закарпатського живописця, графіка та дизайнера Тараса Коржа (1989 р.н.). Батько Тараса Коржа – Заслужений скульптор України – Богдан Корж, мати – художник-монументаліст, живописець, графік, Заслужений художник Укра-

ним продовженням тієї роботи, яку проводить впродовж останніх років Словацько-український культурний та інформаційний центр в Пряшеві.

Тарас Корж – учасник живописних та скульптурних пленерів в Україні та за кордоном

чітких графічних ліній, експресивних мазків, контрасту кольору і ритмів автор кодує свої ідеї в абстрактних образах.

Виставка потриває до 26 жовтня 2018 року.

-мі-

Юстина Матяшовська

11.9.2018 р. померла довгорічна працівниця прашівських українських редакцій, авторка поетичних та прозових творів Юстина Матяшовська (дівочим прізвищем Киндя).

Народилася вона 27.3.1931 р. в Орябині Старолюбівнянського округу у багатодітній сім'ї Івана Кинді, збирача усної народної творчості, автора книжки спогадів «Дрітари» (1974).

Початкову освіту вона здобула в рідному селі. В червні 1945 р. закінчила восьмий клас і поступила у нововідкриту горожанську школу з російською мовою навчання в Старій Любовні. Згодом відвідувала спеціальні курси для працівниць охорони здоров'я, які у 1948 р. відкрилися при Українській Народній Раді Пряшівщини. Спочатку працювала в установі здоров'я, згодом в Окружному комітеті Спільки словацьких жінок в Стропкові, а ще пізніше – в редакції газети «Нове життя». Вийшовши у 1955 р. заміж за Йозефа Матяшовського, виїхала з чоловіком у Чехію, у Чеській Крумлов. Незабаром сім'я разом з сином Йосифом повертається у Східну Словаччину. У Пряшеві до відходу на пенсію Юстина Матяшовська працювала секретаркою в апараті КСУТ, а згодом в редакції «Дружно вперед».

Проби пера – поезію і прозу – друкувала на сторінках газети «Нове життя» і журналу «Дружно вперед». Писала говіркою рідного села. Її твори друкувались в антології «Карпати пісню вчаровані» (1974). Видала збірку поезії «Орябинський вінок» (1975) та збірку оповідань «Великі дрібнички» (1979). У своїх творах відобразила історію Орябини і рідного краю. Багатство своїх суджень, які ототожнюються з поглядами наших селян, висловила в творах, що опубліковані в циклах: «Спиські ранки», «Ліричні мотиви», «Спогади та оповіді», «Кривим оком» чи «На діточку ноту».

До останніх днів життя Юстина Матяшовська була передплатником нашої преси, читала газету «Нове життя», яке було для неї чи не єдиним джерелом інформації про сучасний стан національно-культурного життя русинів-українців Словаччини.

Похоронний обряд відбувся в Пряшеві в Домі смутку 14.9.2018 р.
Вічна їй пам'ять!

-мі-



Семінар до 25-річчя словацько-українського договору

тільки на дипломатичному рівні, але щоб вони перевтілювалися у громадське життя обох країн.

Надзвичайний і Повноважний посол України в СР Юрій Мушка у своїй доповіді відзначив високий рівень політичного ді-

лись, але й виразно підвищились. Загальна торгівля досягла майже 404 мільйонів американських доларів.

Матуш Корба зачитав промову Марека Шафіна, директора департаменту Міністерства

в Раді ЄС, принесла нову динаміку. Словачка Республіка готова в Брюсселі відкривати теми поглиблення відносин ЄС з Україною.

З українськими партнерами нас об'єднує спільна зацікавленість у збереженні транзиту газу через Україну і Словаччину, що гарантує енергетичну безпеку ЄС. Це вважаємо стратегічним пріоритетом. На власні витрати ми у вересні 2014 року уможливили реверсний потік газу в Україну. Через Словаччину відтоді перейшло 30 млрд м³ газу, що представляє майже 90 % газу, ввезеного в Україну із-за кордону. Із словацької точки зору дуже перспективно сприймаємо приєднання України до Енергетичного Союзу. Виступаємо проти проекту газопроводу «Північний потік – 2» і повністю підтримуємо модернізацію української газової інфраструктури.

Словачка Республіка зацікавлена у різнобічному розвитку двосторонніх відносин. Словаччина готова і надалі визначним способом сприяти наближенню України до ЄС та НАТО і підвищувати інтенсивність їх співробітництва.

Професор Ужгородського національного університету (УжНУ) Світлана Пахомова констатувала, що договір створив сприятливі умови для розвитку словацької мови в Україні. У 1994 році на філологічному факультеті УжНУ на базі кафедри загального і слов'янського мовознавства було започатковано нову спеціальність словацька мова і література. Через два роки кафедру загального і слов'янського мовознавства було трансформовано на кафедру словацької філології.

Підготовка фахівців цього профілю була необхідною, оскільки в 90-ті роки відчувався брак викладачів-словаків для

шкіл Закарпаття в місцях проживання словацької національної меншини, не вистачало фахових перекладачів із знаннями словацької мови.

Останніми роками зростає інтерес молоді до словацького відділення УжНУ. Очевидно, це викликано статусом Словаччини як країни-члена ЄС, і тепер словацьку мову в Закарпатті сприймають не тільки як мову однієї з національних меншин України, не просто як мову сусідньої держави, але держави, яка стала членом Європейського Союзу, до якого прагне й Україна.

Директор Словацької асоціації зовнішньої політики Олександр Дулеба ознайомив присутніх з дипломатичними відносинами між Словаччиною та Україною і вказав на реформи, які проходять в Україні. Їх визначною передумовою є мир і стабільність. Це важливе і для Словаччини як її сусіда.

В дискусії виступили Михайло Чорний, Михайло Калиняк і Володимир Мезенцев.

Семінар здійснився 25 червня 2018 року в залі Примаціального палацу в Братиславі.

Після семінару в короткій культурній програмі були представлені твори визначних словацьких та українських композиторів, річниці народження, смерті або обидві річниці яких відзначаються в цьому році. Сюїту Євгена Сухоня «Картинки із Словаччини – Коли вовки зішлись» в акордеоні заграє Раймунд Каконі. За його супроводу Мартін Мікуш заспівав пісню Гейзи Дусіка «Keď harmonika ťiško znie», а Александра Мікушова заспівала пісню Мирослава Скорика «Забудь ці слова». За музичного супроводу Бранка Ладіча дует Карася та Одарки з опери Семена Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» заспівали Ева Шушкова та Мартін Мікуш. В кінці концерту Раймунд Каконі заспівав пісню Євгена Сухоня «Aká si mi krásna».

-ан-, -мф-

Фото: Аліна Приганцова



▲ Зліва: Антон Новак, Марта Каконі, Світлана Пахомова, Юрій Мушка, Матуш Корба, Олександр Дулеба.

логу між Україною та Словаччиною.

Україна зацікавлена в активному використуванні контактів на високому і найвищому рівнях в рамках багатосторонніх заходів, що буде мати свою додану вартість так у розвитку українсько-словацького двостороннього співробітництва, як і в підтримці наших спільних інтересів на міжнародній сцені. Він висловив вдячність словацькій стороні, яка на всіх рівнях і у всіх сферах відносин підтримувала і надалі підтримує територіальну цілісність та суверенітет України. Україні потрібен мир та стабільність, але, на жаль, на сході України надалі порушуються Мінські угоди.

Співробітництво у сфері економіки між Україною та Словаччиною має позитивні тренди. В першому кварталі 2018 року ці тренди не тільки продовжува-

закордонних справ та європейських питань Словацької Республіки для держав Східної Європи, південного Кавказу та центральної Азії. (Тепер Марек Шафін – посол Словаччини в Україні. – Примітка редакції газети «Нове життя»). Він високо оцінив добре співробітництво Словацької Республіки з Україною і навіть, що вони мають традиційно добрі сусідські відносини, які не обтяжені відкритими питаннями. Наші країни з'єднує близькість культури і мов, а також подібний історичний досвід. Ми зацікавлені у стабільній та процвітаючій Україні.

Угода про асоціацію між ЄС та Україною створює сприятливі умови для підприємницьких кіл, але й для органів місцевого самоврядування та прикордонні регіони. Угода про асоціацію та візову лібералізацію, досягнена під час словацького головуван-

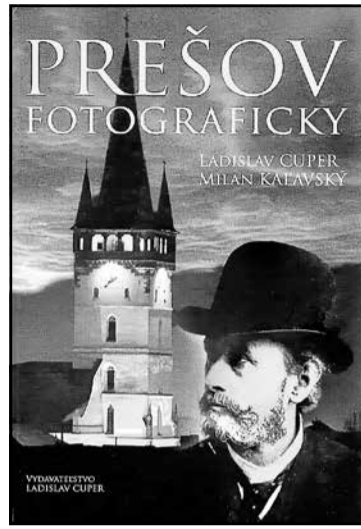
Ще одна сторінка історії Пряшева Таїна фотографії

Місто Пряшів досягло значно го розвитку, розмаху і в галузі фотографії. Згадаймо хоча б ім'я фотографа і видавця Карола Дівалда (1830-1897), який, наприклад, у 1865 році в Пряшеві заснував перший фотоательє.

Але більше вже про історію фотографії та її авторів у Пряшеві розкаже публікація «Prešov fotograficky» («Пряшів фотографічно»), авторами якої є відомі пряшівські фотографи – Ладислав Цупер та Мілан Калявський (на фото). Наш читач добре знає твор-

чість художнього фотографа і видавця Ладислава Цупера. У нього майже тридцять самостійних фотовиставок вдома і закордоном, на кажучи вже про спільні фотовиставки. Він автор фотоальбомів – «Весна рідного краю», «Гори, сині гори», «Карпати». У його творчому доробку приблизно 280 видів листівок. Мілана Калявського знають як довгорічного фотографа Крайового музею у Пряшеві. Його фотографії можна було зустріти на сторінках багатьох словацьких періодичних видань.

Крім історичного погляду, автори зосередилися на сучасних фотографів, життя і творчість яких пов'язана з Пряшевом. Розглядаючи саме цей розділ публікації, мимовільно приходять на думку слова професійного й у світі відомого фотографа П. Адамса, який сказав, що добра фотографія про-



мовляє про глибину почуття, не про глибину гостроти. І саме цей розділ спонукає читача уважно розглядати кожну фотографію та водночас зупинитись і насолоджуватись миттю, яку вона зображає.

Якщо наміром публікації було «розкрити багату фотографічну історію міста і представити імена людей, які її формували», то слід зазначити, що авторам це насправді вдалося.

Заголовок статті не випадковий. Гортаеш сторінки цього видання, і твої враження збігаються з думкою іспанського письменника Артура Перес-Реверта, що фотографія – це таємниця, про таємницю. «Чим більше вона розповідає вам, тим менше ви знаєте».

Іван ЯЦКАНИН.



Перлина, скрита в горах Наші найменші села (3)

Г'АВРЯНЕЦЬ – HAVRANEC (окр. Свидник)

Gawriniec (1618), Gawranecz, Gavranecz (1773), Gavranecz, Gawranec (1808 – 1863), Gavranec (1863 – 1882), Gavranec (1888 – 1902), Kishollód (1907 – 1913), Gavranec (1920), Havranec (1937).

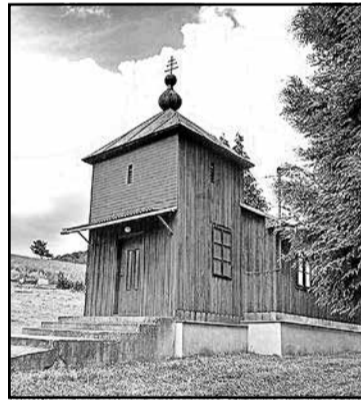
Стат.: 1787 – 8 буд., 58 жит., 1828 – 10 буд., 79 жит., 1869 – 48, 1881 – 81 жит., з т. 76 рус., 1880 – 81, 1900 – 85, 1910 – 77, з т. 77 рус., 1921 – 13 буд., 64 жит., з т. 21 чл., 41 рус., 62 гр.-кат., 2 р.-кат.; 1930 – 80 жит., 1940 – 88, 1948 – 65 жит., 1950 – 63 жит., 1961 – 56, 1970 – 47, 1980 – 29, 1991 – 7 буд. (2 незас.), 17 жит., з т. 7 слов., 9 рус., 1 рос., 12 гр.-кат., 4 правосл., 1 без., 2001 – 10 жит., з т. 5 слов., 4 рус., 5 гр.-кат., 4 прав., 2011 – 12 жит., з т. 5 гр.-кат., 4 прав., 1 рим.-кат., 2 без., 2017 – 15 жит.

Пл. хот. 758 га. На території села є 2 джерела мінеральної води. Знаходиться у словацько-польському прикордонні на верхній частині потоку Свидничанка.

Походження села сягає 1598 року, але перша письмова згадка датується 1618 р. під назвою Gawriniec, коли населення ще не платило податки. Належало Маковицькому панству. Джерела засвідчують, що село було заселене руськими людьми з території тогочасної Польщі, в складі якої були й українські землі. В угорському лексиконі сіл (1773) село зазначене як

чисто руське. За релігійним переписом (1806) зареєстроване як греко-католицьке з руською мовою проповіді. Серед перших поселенців згадуються такі прізвища – Лешко, Мігаль, Гошко, Качурик, Клин, Цидилко та ін. Жителі займалися гдівлею рогатої худоби, зокрема волів та вівчарством. В селі займалися гонтарством (виготовленням шиндлів). З-поміж них найбільш відомим був майстер Гошко. Крім того, згадується млин та ставок. Жителі працювали в лісі. Найбільш численними були родини Петровські і Циглянські. В архівах згадуються три церкви від початку виникнення села, одна з них була мурована. В кінці XVIII ст. на холеру померло майже все населення, лишилися 3 сім'ї. Під час Першої світової війни проходили тяжкі бої в частині села, що зветься Пилипня. Село вигоріло. Вбитих воїнів хоронили у селі – у 8 могилах поховано 11 воїнів. У міжвоєнний період 13 людей емігрувало в США. В селі жили і дві єврейські сім'ї, а родина Лейбова мала і корчму.

Влітку 1944 р. на території села і околиці діяли партизани. Село було визволене частинами 140 дивізії А. І. Кисельова. Майже всі громадяни були евакуйовані до Польщі. Село було зруйноване на 95%. У важких боях на території села полягло багато радянських воїнів, але відомі лише Карпенко, Колобанов, Прокочук та Щур. Андрій Галаді загинув на мінних полях, Ян Лельо пропав безвісти, а внаслідок поранень помер Ян Бойкас. Сильно поранений був Петро Бобочка,



▲ Гаврянєць. Храм Вознесіння Господнього (1946).

легко поранений – Андрій Озогар.

У 1947 р. в Україну оптувало 13 людей. Крім того, багато людей виїхало за роботою до Братислави і особливо до околиць Карлових Варів. В 1970 – 1990 рр. там проживало в два рази більше прямих родаків і їх дітей, як жителів в рідному селі. У 1974 р. з-за малої кількості дітей закрили основну школу.

Найвиразніше життєві умови і культурно-громадське життя громадян змінилося після 1960 року. У 1960 р. запровадили електрику та автобусну лінію. В 1970 р. пройшла в селі колективізація сільського господарства. У той період уродженці села, захистивши дипломні роботи, стали інженерами (8), лікарями (4), юристами (1), доктор соціально-політичних наук (1), доктор філософії (1), магістри (5).

В 60-х роках минулого століття в селі настала зміна віросповідання. 4 сім'ї покинули православ'я і перейшли в греко-католицизм і тим самим церква стала греко-католицькою

Тепер в селі знаходиться 11 будинків, з них 7 постійно заселені. Середній вік жителів – понад 70 років.

Підготував Мирослав ІЛЮК.

Скільки українців у Чехії?

За даними Міністерства внутрішніх справ Чехії, на 31 травня 2018 року в країні легально проживали 542,7 тисячі іноземців, українців серед них було 122 тисячі людей – тобто 22,5% від загальної кількості.

З усіх іноземців, які проживали в країні, 256 тисяч мали право на тимчасове перебування в країні, а 286,7 тисяч мали право на постійне проживання. Скільки українців в кожній з цих груп, не повідомляється.

Як повідомляє Радіо Прага, в Чехії станом на початок 2018 року працювали 374 тисячі іноземців. 94 тисячі з цих іноземців не мають громадянства країн ЄС і 70 тисяч з них – українці. Тобто українці є головною групою трудових мігрантів у Чехії з країн, які не належать до ЄС.

За свіжими офіційними даними, у Словаччині в сучасному працює 10 тисяч українців.

Ред.

У Ладичі відкрили Зону відпочинку

Село Ладич (офіц. Vladiča) Стропківського округу є одним із найменших у Словаччині. Виникло об'єднанням п'яти сіл: Нижній Ладич, Вишній Ладич, Мала Дрішна, Велика Дрішна (Дрічна) і Суха. На хотарі величиною майже 3000 га сто років тому трудилося більше як 1000 жителів. Сьогодні село налічує всього 63 жителів, які мають тут постійне місце проживання. Село оживає особливо в літні місяці, коли уродженці села приїжджають сюди, щоб на лоні природи проводити осінь свого життя. Приїжджають сюди і туристи, яких приманює казкової краси природа. Саме тому село поставило акцент на розвиток туризму.

Відвідувачі, які люблять тишу та природу, обов'язково знайдуть примани цього краю. У Сухій чекають на них гуцульські коні, які понесуть їх через браму по вовчих слідах аж до таємничих Карпат. У Дрішній вони можуть відвідати Сільський музей або проїхати на велосипеді по міжнародному маршруту до польського міста Пулава. Проте центр туризму знаходиться

у Вишньому Ладичу, де туристи отримають інформації про природні пам'ятки села, відвідувачі тут можуть переночувати або можуть займатися спортом.

Туристичний центр 11 вересня 2018 р. відвідав заступник голови Пряшівського самоврядного краю Мартин Якубов. Разом з старостою села Іваном Чурпеком він відкрив меморіальну дошку уродженцю Нижнього Ладича Михайлові Галайді, який добровольцем воював у французькому легіоні в 1918 році.

У Вишньому Ладичу було відкрито Зону відпочинку, відвідувачі тут можуть побувати в ареалі спорту і біля водоймища Гучок, яке майже повністю побудоване з будівельних залишків і ніяк негативно не впливає на навколишнє середовище.

У Сільському музеї в Дрішній було відкрито четверту експозицію: *Техніка в полоні павутиння*. У храмі відбувалася молитва на церковнослов'янській мові. Свято в Ладичі закінчилось урочистим обідом.

Іван ЧУРПЕК,
староста села Ладич.

Prehľad kandidátov na primátorov v Prešovskom kraji

Pozrite si, kto sa uchádza o priazeň voličov v komunálnych voľbách v sobotu 10.11.2018:

Prešov

Miroslav Benko, Richard Drutarovský, Igor Dužda, Stanislav Grega, Pavel Hagyar, František Olha, Andrea Turčanová.

Bardejov

Boris Hanuščák, Marián Matej, Andrej Gmitter, Juraj Bochna, Stanislav Soroka, Stanislav Jurčíšin, Milan Ján Pilip.

Humenné

Miloš Meričko, Michal Paraska, Peter Pipák, Miroslav Porochnavý, Vladimír Ragan, Jana Vaľová, Slavěna Vorobelová, Miroslava Zajcevová.

Medzilaborce

Jozef Capcara, Mária Gajdošová, Ivan Solej, Vladislav Višňovský.

Snina

Jozef Savka, Michal Vohár, Mária Todáková, Daniela Galandová, Marcela Pohlová, Martin Šebak, Štefan Janko, Dušan Hačko, Jozef Bujnovský.

Stará Ľubovňa

Michal Biganič, Jozef Kormaník, Ľuboš Tomko.

Stropkov

Ondrej Brendza, Jaroslav Berežný, Martin Rusin, Ján Škurla.

Svidník

Ján Holodňák, Marcela Ivančová, Pavel Olejár.



Мої спогади про Остурню

Мені дуже приємно було прочитати статтю Йосифа Вархола «Карол Плічка – знаменитий фотограф, етнограф, фольклорист світового імені» в газеті «Нове життя», № 10/2018, який, між іншим, пише: «Оживотворена Матиця словацька стає народним центром культури й науки, яка від свого заснування вважала збирацьку народознавчу діяльність своїм пріоритетом...». Далі автор продовжує: «На протязі п'ятнадцятирічної невтомної фіксації скарбів народнописенної культури поступово йому вдалося провести польові дослідження, записати та занотувати найоригінальніші народні пісні. Досліджу-

ної школи близько церкви відбулася програма, де голова Місцевого національного комітету привітав голову підготовчого комітету КСУТ Степана Штенька, інспектора для українських шкіл та учителів школи, селян і виступаючих у культурній програмі.

Голова МНК слово дав Степану Штенькові. Він говорив на діалекті. Насамперед поздоровив остурнян, подякував за привітання, а потім, як я пам'ятаю, сказав, що ми дізналися, що сюди ходять пересвідчувати, щоб змінити українську мову в школі на словацьку. Хто його хоч раз чув говорити – виступити на захист наших шкіл



Ювілейний туристичний похід

В 1978 році Пряшівська українська радіостудія залучилася до проекту Чехословацького радіо «Rozhlasová 25» (R-25), в рамках якого всі радіостудії в Чехословаччині паралельно організували туристичний похід довжиною 25 км. Ентузіазм пряшівських організаторів видержав 5 річників.

Наше радіо проіснувало в Пряшеві майже повних 55 років. Декотрі традиції, які за той період тут створилися, намагається зберегти пряшівська Первинна організація Союзу русинів-українців СР Ч. 3, яка, в основному, складається з колишніх працівників та співпрацівників радіо. У 2004 році вона повернулася і до туристичних походів «Р-25», хоч з оглядом на вік можливих учасників, – в дещо скороченому вигляді. І так цього року відбувся ювілейний, вже 20-ий

річник цього походу, який кожного року веде іншою трасою. На цей раз учасники походу подалися на Боркут, пряшівську приміську зону відпочинку, де була й мета першого річника походу. Інтересно, що й погода була майже така сама, як і на першому річнику – дощова. Але це не заважало тому, щоб учасники добре відпочили і прогулялися біля шістьох мінеральних джерел, які знаходяться на Боркуті. Знайшовся час і для того, щоб хоч би коротко згадати деякі моменти з пряшівського періоду існування нашого радіо, чи на попередні річники походу, які вели на майже всі замки в околиці Пряшева, як Шариський, Капушанський, Збойницький, Обішовський, Шешеш, але також на інші. На фото: Частина учасників туристичного походу «R-25» на його старті.

Павло БОГДАН.



▲ Частина студентського ансамблю при Педагогічній школі в Меджилабірцях. (1952).

вав та записував народні пісні Пряшівщини – в області Північно-Східної Словаччини в долинах ріки Ондави, Топлі, Латориці та Лабірця, а також Остурні, виявив кілька типів русько-українських пісенних зразків».

При читанні цієї статті мені прийшло на думку, що в післявоєнний період після 1946 року зі мною навчалися однокласники з Остурні в російській гімназії в Пряшеві Василь Ясенчак та Андрій Дуйчак, а перед тим і пізніше школу



▲ Зустріч студентів в інтернаті – «Алумнеї». (1952).

відвідували й інші студенти з Остурні. Школа в Остурні стала українською, учні якої відвідували нашу Середню загальноосвітню школу в Пряшеві.

В 1952 р. під час літніх канікул частина з нас була на бригаді близько Меджилаборець, останні учні були дома. За бажанням ЦК Культурного союзу українських трудящих (далі КСУТ) потрібно було підготувати культурну програму. Як ми пізніше дізнались, директор нашої Педагогічної школи в Меджилабірцях Василь Петрович Латга частину ансамблю взяв з бригади, інших покликав по телефону, а дальших не пам'ятаю яким способом. Але пам'ятаю, що всі ми зустрілись в інтернаті «Алумнеї» в Пряшеві (фото). Програму з нами підготували Володимир Любимов (мол.) і Микола Фецура (костюми та музичні інструменти привезли з Меджилаборець). Тут нам було пояснене наше завдання і – напрям в Остурню. Для переважної більшості цей регіон був незнайомий.

В неділю після церковного обряду на площі біля основ-



▲ Танцювальна група ансамблю виконала «Гуцульський танець». (1952).

і культури, того ніколи не потрібно було більше переконувати у любові до материнської мови. Він, крім іншого, сказав і таке: А чи нас глінківці вивезуть на ребриняку на Україну, а чи ні? Хто визволяв Чехословаччину? Чи ми дома або не дома? Ми маємо когось боїтися? Хто нас постійно страшить? Хто на Дуклі воював і при Ліптовському Микулаші в армії Людвіка Свободи? (Оплески). Чому з нас постійно висміюються за українську мову? А ті, які себе вважають матичарами, най не забувають, що при заснуванні Матиці словацької був і наш Адольф Добринський. Але треба згадати і те, що є багато словаків, які нас підтримують. Наприклад, у нас в Габурі був добрий учитель Гребеняр, який довгі роки учив і люди його дотепер хвалять і т.д. і т.п. (Це прізвище пам'ятаю, тому що дівчатам завжди хибували гребені причесати волосся перед виступом).

А оті молоді дівчата і хлопці, што вам співають і танцюють, будуть учителями у наших селах, які будуть учити по-нашому, але будуть учити наші пісні і танці – жеби наша культура не заникла, а розвивалася. (Оплески).

Ось один з багатьох прикладів, як КСУТ, його голови і члени знали організувати роботу на захист наших шкіл і культури. Цей приклад може наочно послужити для тих «теж великих українців», що на позачерговій конференції КСУТу в 1990 році в Пряшеві хотіли цю організацію не спевнитися, але розпустили, а потім нашу національність розділили на русинів і українців. Врешті, цьому «продуманому» кроку вони самі допомогли, бо з 262 наших шкіл залишилися лише дві з українською мовою навчання. І так вони насправді докінчили своє нерозумне діло!

Андрій БАЛЕНЧИН, старший.

Подяка

Щиро дякую всім, хто поздоровив мене з моїм життєвим ювілеєм.
Святослав Нірода, Михалівці.

Програма радіо

1.10.2018 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
2.10.2018 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
3.10.2018 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Бесіда русинська
4.10.2018 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
5.10.2018 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
6.10.2018 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
19.00 – 20.00 – Клуб особистостей русинський
20.00 – 20.30 – Громадянський клуб
20.30 – 21.00 – Гіт-парад русинський
21.00–22.00–Національнийкалейдоскоп

22.00 – 23.00 – На словечко, реприза
7.10.2018 – неділя
21.00 – 22.00 – Клуб особистостей український
22.00 – 23.00 – Там, у нас, реприза
8.10.2018 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
9.10.2018 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
10.10.2018 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Дзвони над країною русинськи
11.10.2018 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.00 – 20.00 – Національний калейдоскоп
12.10.2018 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
13.10.2018 – субота

14.00 – 15.00 – Музичні вітання
20.00 – 20.30 – Мости
20.30 – 21.00 – Гіт-парад український, реприза
21.00 – 22.00 – Клуб особистостей, реприза
14.10.2018 – неділя
21.00 – 22.00 – Бесіда русинська, реприза
22.00 – 22.30 – Громадянський клуб, реприза
22.30 – 23.00 – Гіт-парад русинський, реприза
15.10.2018 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
16.10.2018 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
17.10.2018 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Бесіда русинська
Зміна програми можлива.

NOVE ŽYTĽA



NOVE ŽYTĽA KULT MINOR

s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov.

Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Ročník 68. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Borodáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Náklad: 500 ks. Ročné predplatné 10,40 €. Štvrťročné predplatné 2,60 €. Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s. Stredisko predplatného tlačie. Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk. Objednávky na predplatné do zahraničia prijíma: SLOVART G.T.G., spol. s r.o., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, e-mail: info@slovart-gtg.sk. Počítačová sada NITECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ

Видеа Союз русинів-українців СР. Рік видання 68. Головний редактор Мiroslav Iljuk. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Рукописи і фотографії повертаються на прохання автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.

Видеа Союз русинів-українців СР.

Рік видання 68. Головний редактор Мiroslav Iljuk. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Рукописи і фотографії повертаються на прохання автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.

В цьому році минає 95 років з часу заснування Монастиря св. Іова Почаєвського в Ладомировій Свидницького округу.